

پیش‌خوان

تحلیل رهبر شهید و برخی اندیشمندان دینی از قیام حسینی(ع) در سال ۱۳۵۵

«خون آورد» در تبیین روز واقعه

■ سمانه صادقی

اثری که هم‌اینک در معرفی آن سخن می‌رود، تحلیلی است که در جلسه‌ای سه‌جانبه میان رهبر شهید انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای (قده)،

شهید آیت‌الله مرتضی مطهری و دکتر علی شریعتی در روز تاسوعای سال ۱۳۵۵ و در منزل یکی از بازگانان تهران بیان شده‌است. این گفتارها به لحاظ نمایانند فضای حاکم بر عاشورا پژوهی در دوران خویش، سندی شخاص و هدف تاریخی قلمداد می‌شود. محتوای این جلسه برای نخستین بار، از سوی انتشارات انقلاب اسلامی وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار رهبر شهید، تدوین و روانه بازار کتاب شده است. تا نمای ناشر در ابتدا و برای ارائه تصویری کلی از این جلسه، خاطر‌نشان ساخته است: «آنچه در حادثه عاشورا در سال ۶۱قمری بازتاب بیشتری در منابع عاشورا پژوهی داشته است، پرداختن به قیام حضرت امام حسین(ع)، با تکیه بر خود واقعه و متفک از سیر تاریخی حادثه بود و به همین دلیل، طبعاً کاستی‌هایی را در خود داشته است.

با عنایت به همین مسئله حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) با نگاهی نو بر تاریخ صدر اسلام و بر اساس بررسی سیر تاریخی حوادث، واقعه عاشورا را واکاوی کرده و هدف قیام سیدالشهدا(ع) را در راستا نهضت نبوی(ص) و امتداد آن تبیین می‌کند. کتاب خون آورد، مشروح جلسه سه‌جانبه‌ای است که میان حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، شهید آیت‌الله مرتضی مطهری و مرحوم دکتر علی شریعتی در سال۱۳۵۵ و همزمان با تاسوعای حسینی(ع) برگزار شد.»

سایت یاد شده در توضیحی تفصیلی در باب

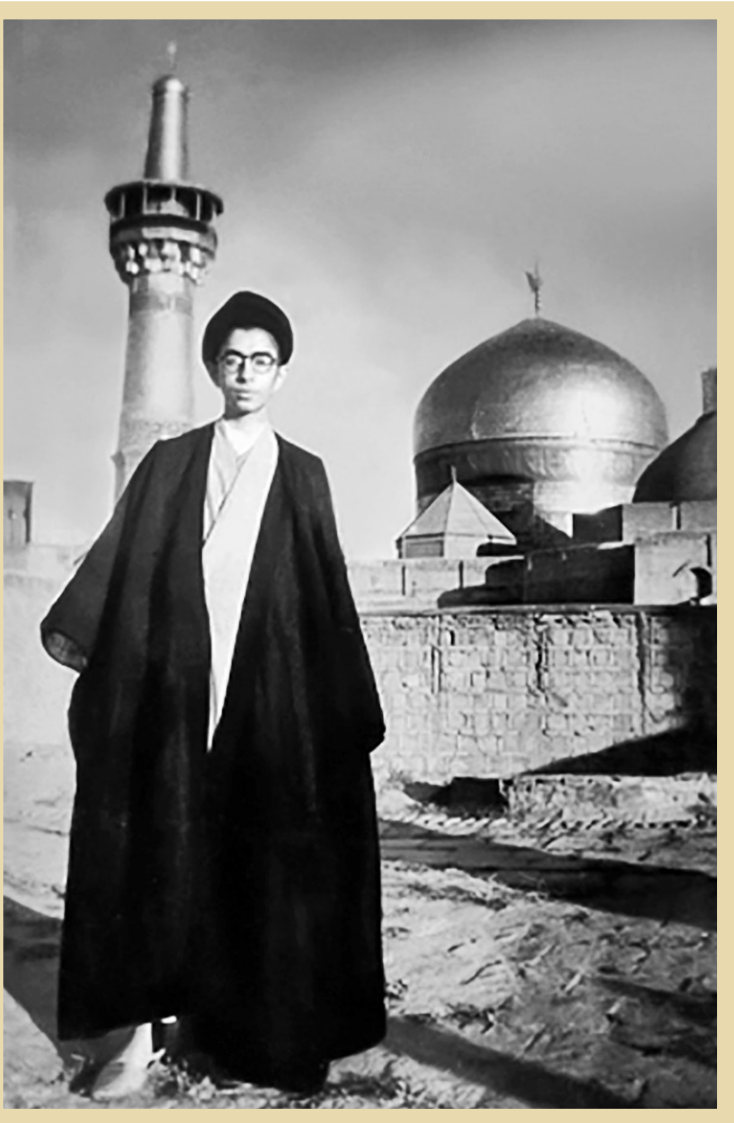

► ۱۳۶۱: نهاد ریاست جمهوری

«خون آورد»، اشارت به نکتہ بی‌آمده را فر و نهاده است: «کتاب خون آورد تازه‌ترین اثر انتشارات انقلاب اسلامی وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای(مدظله‌العالی)، هم‌زمان با ایام ماه مبارک شعبان منتشر شد. خون‌آورد مشروح گفت‌وگوی سه‌جلبه‌حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای(مدظله‌العالی)، شهید آیت‌الله

مرتضی مطهری و مرحوم دکتر علی شریعتی در سال۱۳۵۵ و هم‌زمان با تاسوعای حسینی(ع) درباره قیام و انقلاب امام حسین(ع) است. جلسه مذکور در دهم دی ماه سال ۱۳۵۵، در منزل یکی از تجار و بازرگانان متدین تهران و با حضور تعدادی از چهره‌های دینی و ثقلانی که هر یک، از شخصیت‌ها و اندیشمندان مهم دینی عصر خود محسوب می‌شدند، برگزار شد. طبق آنچه مأموران ساواک از این جلسه گزارش کرده‌اند «عده‌ای از بازرگانان از جمله سیدابوالفضل موسوی زینجانی، مرتضی مطهری، صادق (شغل خیاط)، سیدعلی آقاخامنه‌ای، دکتر علی شریعتی و دکتر متفح به منظور صرف ناهار، به منزل عباس تحریریان دعوت شده بودند…».

نشست چنین شخصیت‌هایی در ظهر تاسوعای حسینی، برای دستگاه پهلوی و ساواک حساسیت ایجاد کرده بود. این جلسه، با قرائت قرآن از سوی مرحوم حسین صدحل آغاز می‌شود. پس از قرائت قرآن نیز مرحوم دکتر علی شریعتی اقدام به خواندن سوره‌هایی درباره قیام حضرت سیدالشهدا(ع) می‌کند. این شعر خوانی در اسناد ساواک با عبارت پرشور توصیف شده است. ادامه جلسه از سوی آیت‌الله خامنه‌ای و شهید آیت‌الله مطهری مدیریت می‌شود.گفتنی است گزارش مکتوب جلسه سه‌جانبه حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای(مدظله‌العالی)، شهید آیت‌الله مطهری و مرحوم دکتر شریعتی برای نخستین بار در قالب کتاب منتشر می‌شود و کتاب خون آورد بعد از ایام تعطیلات نوروز و در آستانه‌نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، روانه‌بازار نشر خواهد شد.».

شهید، شهید آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای در دوره نوجوانی

«رهبر شهید، در قامت فرهنگ‌ساز انقلاب اسلامی»

در گفت‌وگو با قاسم تبریزی

باروشن‌فکران ارتباط نزدیک داشت اما هرگز تحت تأثیر آنان قرار نگرفت

مهرگان ۱۳۹۷ | ۲۴ شهریور ۱۳۹۷

مهرگان ۱۳۹۷ | ۲۴ شهریور ۱۳۹۷

■ مریم صادقی‌بری

سیدعلی خامنه‌ای (قده)، با رهبری الهی و مردمی خویش، در تاریخ معاصر ایران نامی جاودان به یادگار گذاشتند و نقش تعیین‌کننده‌ای در پیروزی انقلاب اسلامی، تداوم مقتدرانه نظام برآمده از آن و شکوفایی ارز‌های معنوی در جامعه ما و جهان امروز ایفا کردند. در گفت‌وشنود بی‌آمده، قاسم تبریزی، پژوهشگر تاریخ معاصر ایران، به این مقوله پرداخته است. او با بررسی زوایای مختلف زندگی و فعالیت‌های علمی و سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای، به نقش ایشان در شکل‌گیری نهضت اسلامی و ترویج مبانی علمی و فرهنگی آن در جامعه اشارت می‌برد. تبریزی همچنین به نحوه تأثیرگذاری آن بزرگ تیر جوانان و روشنفکران دوران خویش پرداخته و بر این نکته تأکید می‌ورزد که اراده و ایمان راست‌سخن آیت‌الله خامنه‌ای در لحظات حساس تاریخ مبارزه، موجب بیداری و اتحاد مردم برای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی شد. این مصاحبه بخشی از زمینه لازم برای درک عمیق‌تر از شخصیت و اندیشه‌های رهبر شهید را فراهم و به خوانندگان کمک می‌کند از ایجاد مختلف، تأثیرگذاری ایشان در روند انقلاب اسلامی را شانسایی کنند. امید آنکه تاریخ‌پژوهان و عمووم علاقه‌مندان را مقید و مقبول آید.

به عنوان نخستین سؤال، ویژگی‌های برجسته قائم‌شده شهید انقلاب اسلامی را که در روند مبارزات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی پُرنم‌بر بوده است، بیان کنید؟

بسم الله الرحمن الرحیم. ضمن عرض تسلیت به مناسبت شهادت رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی و جمعی از هموطنان عزیز، باید عرض کنم که اولین ویژگی ایشان، توانایی در ایراد خطابه است. خطیب بودن نه به معنای عامیانه که به مفهوم یک سخنور جامع‌الاطراف مذ نظر است؛ کسی که هم بر ادبیات مسلط و هم در

«

آقا حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. ورود ایشان به درس خارج در سننین نوجوانی، نشان از مسیری داشت که با نبوغ و تلاش پیموده شده بود. ایشان در دوره تحصیل، از محضر استادان بزرگی چون آیت‌الله میلانی در مشهد، آیت‌الله حکیم و آیت‌الله خویی در نجف، آیت‌الله پروجردی، امام خمینی، آیت‌الله داماد و آیت‌الله حائری در قم بهره برده بودند. این امر برای ایشان، اندوخته‌های فقهی و اصولی وسیعی به ارمان آورده بود

بیان و ارائه مطالب، از این توانمندی برخوردار بود که می‌توانست به پرشش‌ها و شبهات روز پاسخ دهد. ایشان در این زمینه، میراث‌دار بزرگانی چون سیدجمال‌الدین اسدآبادی و مرحوم فلسفی قلمداد می‌شد. ویژگی دوم، تسلط ایشان بر ادبیات عرب و ترجمه‌های دقیق شان بود. بسیاری از ترجمه‌ها یا لغت‌به‌لغت هستند و طبعاً مفهوم را نمی‌رسانند یا به قدری آزادند که ممکن است متن دچار تحریف شود، اما ترجمه‌های ایشان، مانند «پنده در قلمرو اسلام» و «عشق مسلمانان در نهضت آزادی هندوستان»، به گونه‌ای است که هم با متن تطبیق کامل دارد و هم از نظر محتوایی، کاملاً سراسم. قدرت مبانی آن بزرگوار، به ایشان کمک کرد به نقد سکولاریسم و دیگر جریانات ضددینی پی‌ریازد و کتاب‌های متنوعی را که ترجمه کرد، در همین راستا برد. کتاب‌هایی از اندیشمندان مصری، در دوره‌ای که غریب‌گرای و عرب‌زدگی به شکل عیان خود را نشان می‌داد، مورد توجه ایشان قرار می‌گرفت. همچنین به خوبی با جریانات فرهنگی و ادبی جهان آشنا بودند. چنانچه به گفته خودشان، کمتر کتابی از آنها منتشر شده بود که مطالعه نکرده باشند؛ از قبیل مان‌های «جنگ و صلح»، «بینوایان»، «کمدی‌الهی» و آثار رومن رولان. سومین ویژگی آقا، ظاهر شدن در قامت محقق و پژوهشگری زرف‌نگر است. ایشان می‌گفتند که در نوجوانی، کتاب‌ها و مجلاتی را از یک کتابفروشی محلی کرایه می‌کردند و می‌خواندند. در کارهای تحقیقی، دقت‌نظر عیبنی داشتند. مثلاً در حوزه «رجال‌شناسی»، مقاله‌ای که برای کنگره هزاره شیخ طوسی نوشتند یا پژوهشی که به یادنامه علامه امینی ارائه کردند (و به صورت مستقل نیز منتشر شد) و دیگر نوشتارهای شان، شاهده بر این مدعاست. تحقیق ایشان درباره حوزه علمیه مشهد نیز نمونه‌ای درخشان از این دقت علمی است. کتاب‌های «صلح امام حسن» و «زرقای نماز»، از تألیفات آقا در دوره قبل از پیروزی انقلاب اسلامی است. از دیگر آثار آن بزرگوار، «طرح کلی اندیشه اسلامی» بود که برداشت من این است که می‌توان آن را دیده‌ای بر

در باب جایگاه رهبر شهید در میان عالمان شیعی و تحصیلات نوزوی ایشان، چه نکاتی در خور اشاره هستند؟

از قضا تصمیم داشتیم که به عنوان نکته بعدی، به این موضوع بپردازم. ویژگی چهارم آقا، نبوغ و پستکار بالا در تحصیل و توانایی ایشان در تدریس و رسیدن به مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله

مهرگان ۱۳۹۷ | ۲۴ شهریور ۱۳۹۷

مشکبندی بر آن صحه گذاشتند. ایشان در دوره تحصیل، از محضر استادان بزرگی همچون آیت‌الله میلانی در مشهد، آیت‌الله سیدمحسن حکیم و آیت‌الله سیدابوالقاسم خویی در نجف، آیت‌الله حاج آقا حسین پروجردی، امام خمینی، آیت‌الله سیدمحمد محقق داماد و آیت‌الله حاج آقا مرتضی حائری در قم بهره برده بودند. ورود ایشان به درس خارج در آن سنن، نشان‌دهنده مسیری است که با نبوغ و تلاش پیموده شده بود. در سال‌های ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ که پدرشان دچار بیماری چشم و تقریباً نابینا شده بود، بسسیار نگران بودند و می‌خواستند برای مراقبت از پدر به مشهد بروند. ایشان در این باره، با یکی از استادان خود مشورت کردند. آن استاد توصیه کرد که وظیفه اصلی ایشان، درس خواندن است و نباید از مسیر علم منصرف شوند. این حرف به دل ایشان ننشست و به دیدار یکی از دوستان خود- که اهل سیر و سلوک بود- رفتند و موضوع را با وی در میان گذاشتند. آن استاد گفت: «آن خدایی که در قم تو را در مسیر علم و کمال قرار داد، همان خدا در مشهد هم هست!» ایشان در مشهد، علاوه بر رسیدگی به پدر، مجدداً به درس آیت‌الله میلانی رفتند و در مجموع معتقد بودند که خداوند در این تصمیم ایشان برکت قرار داده است. ایشان بعدها گفتند که موفقیت‌های شان را پس از بازگشت به مشهد، مدیون دعای پدر بوده‌است. آیت‌الله خامنه‌ای در مشهد، به تدریس تفسیر قرآن و تاریخ تحلیلی زندگی ائمه معصومین(ع)، برای طلاب جوان و دانشجویان مشغول بودند. به دلیل مداخلات ساواک، تدریس‌شان در مسجد کرامت تعطیل شد و در مسجد امام حسن(ع) به تدریس ادامه دادند که ساواک آن را هم تعطیل کرد.

ارتباط آیت‌الله خامنه‌ای با علما و روحانیون وقت، به ویژه مبارزان آنها را چگونه تحلیل می‌کنید؟ منزل ایشان در مشهد، پایگاهی برای انقلابیون بود و کتابخانه خوبی نیز داشتند که من در سال ۱۳۵۸، این کتابخانه را از نزدیک مشاهده کردم. اتاق بزرگی در منزل را برای دیدارها و تدریس قرار داده بودند. ارتباط گسترده‌ای با روحانیونی همچون: آیت‌الله طالقانی، آیت‌الله مطهری، آیت‌الله بهشتی، آیت‌الله مفتح، آیت‌الله صدوقی، آیت‌الله ربانی شیرازی، آیت‌الله قدوسی، اخوان حجتی کرمانی، مرحوم خسروشاهی و دیگران داشتند. در حوزه روحانیت و دانشگاهیان مشهد نیز ایشان با چهره‌هایی چون آیت‌الله واعظ طبسی، شهید حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعبدالکریم هاشمی‌نژاد، مراده نزدیک داشتند. این افراد در دوران مبارزات سیاسی، همواره در یک هسته واحد باهم مشورت و همکاری می‌کردند.البته نباید این نکته را از نظر دور داشت که در شهر مشهد و به معنای واقعی کلمه، تشکیلات سیاسی برای روحانیت وجود نداشت. تنها چند نفر بودند که با نهضت امام خمینی (ره) همراهی نشان می‌دادند. در این شهر، علمای انقلابی بسیار کم بودند یا شناخته‌شده نبودند و بیشتر آنان، به وصف غیرسیاسی مشهور شده بودند و تنها به مباحث فقهی و معارفی می‌پرداختند. من پرونده آیت‌الله میرزا جواد آقا شاهرهانی در ساواک را می‌خواندم، ایشان از سالیان ۱۳۴۱ و ۱۳۵۷ امام حامی بود و اسناد زیادی داشت، ولی در بین مردم به عنوان یک شخصیت سیاسی شناخته نمی‌شد. به همین ترتیب آیت‌الله حاج میرزا علی آقا فلسفی و امثال او، اینها شخصیت‌های فقیه و برجسته‌ای بودند، اما سیاسی قلمداد نمی‌شدند. تنها در دوره فوج‌گیری انقلاب و به طرز مشخصی در سالیان ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷، بیانیه‌هایی صادر کردند، بنابراین تشکیلات روحانیت انقلابی مشهد، تنها شامل چند نفر بود که حضرت آقا با همه آنها همکاری می‌کردند. علاوه بر این، ایشان از اعضای جامعه روحانیت مبارز بودند که در مشهد فعالیت داشت و به دلیل دوستی با مهدیان مطهری، بهشتی و دیگران، به عضویت این تشکل در آمدند. هنگام تأسیس شوروی انقلاب نیز گروه اولیه پنج نفره شامل: شهید مطهری، شهید بهشتی، آقای هاشمی‌رفسنجانی، آقای مهدوی‌کنی و آقای باهنر بودند. در مرحله دوم، ایشان- که در آن زمان به عنوان یکی از رهبران انقلاب در مشهد فعالیت می‌می‌کردند- به عنوان یکی از اعضا مطرح شدند و به تهران آمدند.

در باب جایگاه رهبر شهید در میان عالمان شیعی و تحصیلات نوزوی ایشان، چه نکاتی در خور اشاره هستند؟

منزل ایشان در مشهد، پایگاهی برای انقلابیون بود و کتابخانه خوبی نیز داشتند که من در سال ۱۳۵۸، این کتابخانه را از نزدیک مشاهده کردم. اتاق بزرگی در منزل را برای دیدارها و تدریس قرار داده بودند. ارتباط گسترده‌ای با روحانیونی همچون: آیت‌الله طالقانی، آیت‌الله مطهری، آیت‌الله بهشتی، آیت‌الله مفتح، آیت‌الله صدوقی، آیت‌الله ربانی شیرازی، آیت‌الله قدوسی، اخوان حجتی کرمانی، مرحوم خسروشاهی و دیگران داشتند. در حوزه روحانیت و دانشگاهیان مشهد نیز ایشان با چهره‌هایی چون آیت‌الله واعظ طبسی، شهید حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعبدالکریم هاشمی‌نژاد، مراده نزدیک داشتند. این افراد در دوران مبارزات سیاسی، همواره در یک هسته واحد باهم مشورت و همکاری می‌کردند.البته نباید این نکته را از نظر دور داشت که در شهر مشهد و به معنای واقعی کلمه، تشکیلات سیاسی برای روحانیت وجود نداشت. تنها چند نفر بودند که با نهضت امام خمینی (ره) همراهی نشان می‌دادند. در این شهر، علمای انقلابی بسیار کم بودند یا شناخته‌شده نبودند و بیشتر آنان، به وصف غیرسیاسی مشهور شده بودند و تنها به مباحث فقهی و معارفی می‌پرداختند. من پرونده آیت‌الله میرزا جواد آقا شاهرهانی در ساواک را می‌خواندم، ایشان از سالیان ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷ امام حامی بود و اسناد زیادی داشت، ولی در بین مردم به عنوان یک شخصیت سیاسی شناخته نمی‌شد. به همین ترتیب آیت‌الله حاج میرزا علی آقا فلسفی و امثال او، اینها شخصیت‌های فقیه و برجسته‌ای بودند، اما سیاسی قلمداد نمی‌شدند. تنها در دوره فوج‌گیری انقلاب و به طرز مشخصی در سالیان ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷، بیانیه‌هایی صادر کردند، بنابراین تشکیلات روحانیت انقلابی مشهد، تنها شامل چند نفر بود که حضرت آقا با همه آنها همکاری می‌کردند. علاوه بر این، ایشان از اعضای جامعه روحانیت مبارز بودند که در مشهد فعالیت داشت و به دلیل دوستی با مهدیان مطهری، بهشتی و دیگران، به عضویت این تشکل در آمدند. هنگام تأسیس شوروی انقلاب نیز گروه اولیه پنج نفره شامل: شهید مطهری، شهید بهشتی، آقای هاشمی‌رفسنجانی، آقای مهدوی‌کنی و آقای باهنر بودند. در مرحله دوم، ایشان- که در آن زمان به عنوان یکی از رهبران انقلاب در مشهد فعالیت می‌می‌کردند- به عنوان یکی از اعضا مطرح شدند و به تهران آمدند.

مبانی سازمان موسوم به مجاهدین خلق قلمداد کرد. چاپ اول آن در دفتر نشر فرهنگ اسلامی انجام و به خاطر کمبود صفحات، فقط حدود ۲۰ صفحه منتشر شد که بعدها به ۶۰۰ یا ۷۰۰ صفحه افزایش یافت! چاپ اول آن، بسیار تأثیرگذار بود. این کتاب با تکرار قرآن و برخی روایات، به بازرطرح ایدئولوژی اسلامی پرداخته است و نوعی بصیرت و شناخت نسبت به حکومت و اوضاع اجتماعی مورد نظر ایشان ایجاد می‌کند. همچنین در سال ۱۳۴۳ ش، در مقاله‌ای برای کنگره امام (ضارع)، سیر حرکت آن حضرت به ایران و مناظرات‌شان با علما و دیگر وقایع مربوط را به صورت تحلیلی و کاربردی مطرح کردند. سخنرانی تحقیقی درباره شخصیت علامه اقبال لاهوری در سال ۱۳۶۲ ش انجام دادند که تسلط ایشان بر این حوزه را نشان می‌دهد. وقتی هم که در کنگره حافظ صحبت کردند، بسیاری از استادان در خصوص عمق و جامعیت نگاه ایشان به این شاعر بزرگ، متعجب شده بودند!نکته مهم در تحقیقات‌شان آن است که صرفاً از اعضای جامعه روحانیت مبارز بودند که در مشهد فعالیت داشت و به دلیل دوستی با مهدیان مطهری، بهشتی و دیگران، به عضویت این تشکل در آمدند. هنگام تأسیس شوروی انقلاب نیز گروه اولیه پنج نفره شامل: شهید مطهری، شهید بهشتی، آقای هاشمی‌رفسنجانی، آقای مهدوی‌کنی و آقای باهنر بودند. در مرحله دوم، ایشان- که در آن زمان به عنوان یکی از رهبران انقلاب در مشهد فعالیت می‌می‌کردند- به عنوان یکی از اعضا مطرح شدند و به تهران آمدند.

در باب جایگاه رهبر شهید در میان عالمان شیعی و تحصیلات نوزوی ایشان، چه نکاتی در خور اشاره هستند؟ از قضا تصمیم داشتیم که به عنوان نکته بعدی، به این موضوع بپردازم. ویژگی چهارم آقا، نبوغ و پستکار بالا در تحصیل و توانایی ایشان در تدریس و رسیدن به مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن جلسه، بزرگانی همچون آیت‌الله‌فاضل لنگرانی و آیت‌الله از شاعران بود- وارد یکی از این محافل می‌شود و از ابتدای جلسه تا پایان، شروع به خواندن شعر می‌کند! یکی از شاعران نزدیک به آقا، مرحوم غلامرضا قدسی خراسانی بود. او را در دوران قبل از انقلاب در انتشارات «بعثت» دیده بودم و در دوران بعد از انقلاب نیز در «دفتر نشر فرهنگ اسلامی». وی مرتبه اجتهاد در سننین پایین است. ایشان حدود ۲۳–۲۴ سالگی، به مرحله اجتهاد رسیدند. این موضوع به قدری روشن بود که در جلسه مجلس خیرگان در روز ۱۴ خرداد۱۳۶۸، نیازی به اثبات نداشت. در آن